

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KOZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium propaganda ad equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására: „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Helyesítést nem adnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BARABÁS ALBERT.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 3 ft — kr. Félévre . . . 1 ft 50 sz. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilváltór sorunkat 50 kr. Többesűri hirdetőreknél engedélyez.
---	---	-------------------------------------	---	---

Kihez menjünk?

A „Magyar Állam“ május 31-iki számában ily cím alatt jelent meg egy vezércikk, melynek szerzője azon nézetének ad kifejezést, hogy a magyar kereszténységnek, illetve katolicizmusnak igen nehéz az álláspontja a létező pártokkal szemben, még a néppártot sem kivéve. Ez utóbbi pártnak azt veti szemére a cikkíró, hogy nem tisztán revizionista, hanem „merőben politikai és közgazdasági elveket“ csatolt a reviziohoz, így a 67-es kiegyezést is felvette programjába. Fűszerezve van e cikk még egyéb támadásokkal érdemes vezéreink ellen, sőt még azt is kisütötte a szellemes író, hogy „fekete sárgán fázna“ a függetlenségiektől. Zöldségnek ez elég!

Hogy léteznek, kik így gondolkoznak, azon nem csodálkozom; de hogy a katolikusok főorgánuma hasábjait ilyenek közlésére átengedi, annál különösebb, mert a lap tisztelt kiadótulajdonosa, dr. Hortoványi József maga részt vett nemcsak a párt alakuló gyűlésén, de tagja is volt a programkészítő bizottságnak és ennek szerkesztésében ténylegesen közreműködött és így szintén bünrészes azon „súlyos bűn“-ben, melyet vezéreink elkövettek, a midőn nem szorítottak csak a revizio kimondására a programban.

Magam is kezdetben, bár hive vagyok a dualizmusnak, a mellett voltam, hogy hagyjuk ezt nyílt kérdésnek; de beláttam, hogy számolnunk kell azzal, hogy a kiegyezés harmincz éves fönnállása óta a nép széles rétegeiben erős gyökereket vert és hogy egy pártnak, mely oly nehéz harcot vett föl, mint a néppárt, el kellett kerülni mindent, a mi félreértésre okot adhatott volna. De taktikai szempontból sem volt szabad egy politikai kérdés irányában közönyös álláspontot elfoglalnunk, a mely mellett nemcsak a katolikusok javarésze, de maga püspöki kar is egyhangulag állást foglalt.

Ezért mi nem pártalunk a, pogánysággal! De hogy mi a 49-es elvekért és

pártért nem rajongunk, ezt nekünk rossz néven venni nem lehet. Ez a párt tolt a kormány szekerét, midőn tőlük függött ezen kormányt, mely 67-es alapon állott, megbuktatni, ők végezték magukon a „harakiri“-t; ezeknek írta a haldokló Kossuth, — ha igaz — hogy még az ördöggel is szövetkezzenek, hogy e javasiatokból törvények legyenek.

Meg is tették, mert ebben a radikalizmus győzelmét látták. Ők feldulták az oltárokat, mert jól tudták, hogy a feldult oltárok után következnek a feldult trónok.

Mi katolikusok, azonban, ép oly hiven ragaszkodunk hitünkhöz, mint apostoli királyunkhoz és mindig meg tudtuk egyeztetni alattvalói hűségünket, hithűségünket az ország és nép érdekeivel! És mert a vallás érdekében vivandó csatánkba nem akartuk a monarchia jelen közjogi állása elleni harcot is bevinni, s így a minket amugy is eléggé befeketítő liberális pártnak egy újabb fegyvert a kezébe nyomni: e miatt történt a 67-es alap kimondása, s alkalmasint e miatt nyugodott belé akkor dr. Hortoványi is.

De ezért nincsen kizárva az, hogy azon keresztények, — katolikusok úgy, mint protestánsok, — kik a reviziót követelik, de a mellett 48-asok, értem Ugrontpártiak, ne egyesüljenek, akár mint tisztán revizionistapárt, minket törekvéseinkben ez irányban istápolva, akár egész programunkat a 67-es alap nélkül elfogadva. Örömmel fogunk velük vállalva hitünkért harcolni.

És hogy ez eddig még nem történt, ez a legfényesebb bizonyítéka annak, hogy vezéreink helyesen ítélték meg a helyzetet, hogy a reviziót egy a 67-es alapon lévő párttal akarják elérni, mert ily alapon szervezkedtünk és szervezkedünk, vivtünk kemény csatákat, és csak ezer éves alkotmányunk eltiprásával, választói jogunk elsikkasztásával érhetnék el elleneink ideig-óráig azt, hogy az országgyűlésen nem vagyunk számosabban képviselve. Am alakuljon meg a 48-as néppárt és jóvá van

téve az az állítólagos „súlyos bűn“ vallás és haza ellen!

Hogy mi még „több politikai és közgazdasági elveket“ feivettünk a programunkba, ennek oka éppen a revizio könnyebb keresztülvitele és ha ez meg van biztosítva. Tagadhatlan, hogy fő-törekvésünk a revizio, és hamarabb, mint gondolnák, fogják ennek szükségességét hithű protestáns és református polgártársaink érezni.

Készakarva alkalmaztam a „hithű“ jelzöt, mert aláírom teljesen azon a mosonyi néppárti gyűlésen egy katolikus plébános által proklamált elvet: „Én százszor nagyobbra becstülöm a vallásos protestánsot, mint a közönyös katolikus!“

Ha már mi tisztán csak a revizio kimondására szorítottunk volna, megeshetnék könnyen, hogy a mint párttaktikából hebehurgyán előránották a husos faszak megmentésének és biztosításának tekintetéből e törvényjavaslatokat, ép úgy ugyanazon pártbeliek, kik ezt tették, látva mozgalmunkat, engednének a revizionak, és előadná magát az a politikai pártok történetében pártatlan eset, hogy egy pártnak a létjogosultsága azon perczen szűnne meg, melyben elvét diadalra juttatta.

És ha elértük, hol nyerjük azon biztosítékot, hogy elleneink csak egy jobb alkalomra leve vonultak vissza és midőn mi meggyengültünk, ők megerősödvé állítják helyre az előbbi állapotot, és akkor bizony megszigorított alakban! Ezért kellett programunkba oly kérdések megoldását fölvenni, melyek a nép politikai, mint társadalmi életébe mélyen behatolnak, és melyeket a lelketlen bürzoliberalizmus elhanyagolt, hogy saját válogatott népének és rebachlovágainak egy bőséggel áldott jelent és jövőt biztosítson.

Azért kellett azon nagy szellem, azon fönkelt lélek intenciózi szerint eljárva, — a kinek tekintélye előtt kell, hogy a „Magyar Állam“ is meghajoljon, ki az örökbecstű „Rerum novarum“ encyklikát szerkesztette, — a revizio kérdéséhez, a merőben politikai

Mai lapunk 6 oldal.

és k ö z g a z d a s á g i elveket hozzácsatolni."

Mert nagyon csalatkozik azon politikus, a ki azt hiszi, hogy miként száz év előtt, ugy manapság is, egy pár üres frázis elegendő, hogy utánna tóduljon a nép. Ma a politika a gyomor kérdésnél kezdődik; szabadság, egyenlőség, testvériségből ma nem lakik senki se jól! Ma belátta a nép, hogy hová vezették őt az elvek hirdetői: kivették mindenedből és mikor a legutolsótól, mi még megmaradt neki — a vallástól akarták megfosztani, felébredt, és megújult szeretettel fordult ez utolsó, szive mélyében rejtett kincséhez, megemlékezett azon ígéretekéről, melyeket száz év előtt tettek, de manapig beváltani megfeledeztek.

Ebben áll a „vallás és politika összezavarása“, semmi egyébben. Hogy vezéreink, mi néppártiak és akkor dr. Hortoványi ur is, tisztában voltak, hogy a kereszténység ellen történt támadás csakis ugyanazon a téren verhető vissza, a melyen történt: a politikai és társadalmi téren, és hogy nem elég a kereszténységet előbbi jogaiba visszahelyezni a templomban, hanem kell, hogy tanait a közéletben is meghonosítsuk, a honnan a modern pogányok kiszorították és helyébe az arany borjút állították fel, melyet körültáncszolnak. Ennyit felvilágosításul.

De a főkérdésre: hová menjünk? a cikkíró maga sem telet, csak arra inti a katolikusokat, hogy óvakodjanak valamennyi létező pártoktól, kergessék ki azon jelölteket, kik nem fogadják el a revíziót.

Nem foglalkoztat volna e cikkkel, ha nem a „Magyar Állam“ hasábjain jelent volna meg, mely nagy érdemeket szerzett az eddigi hazaközben, és mely az ilyféle cik-

kekkel csak azt érheti el, hogy zavart okoz a saját csatasorunkban. Ugyanigy viselkedett a bécsi „Vaterland“ is, és mi volt a következménye? Az, hogy pártolói, a katolikus papság és nép elfordult tőle. Nem túrték az osztrák katolikusok, hogy büntetlenül támadja meg vezéreit egykori fegyvertársaik, nem túrték hogy az egyenletlenséget támaszson soraikbar; és ha a „Magyar Állam“ ezen irányban halad, biztosan ép úgy fogja a magyar katolicizmus tőle megvonni a pártfogását.

Sokkal nagyobbra tiszteli, szereti vezéreit, szereti a pártját, mely annyi üldöztetésnek, megpróbáltatásnak volt és van kitéve, hogy sem ily támadásokat dr. Hortoványi ur lapjában sokáig elnézne.

Rakovszky István.

BELFÖLD.

— Kath. papok tiltakozása. Mint Vaálról írják nekünk, az egyházkerület Nadapon június 2-án tartott gyűlés alkalmával ünnepelesen tiltakozott a kuriai bíraskodás azon pontjai ellen, melyek a papnak megtiltani akarják, azt, hogy saját hiveiben, legjobb meggyőződése szerint ne beszélhessen. Mert ugyanis kinek nevében beszél a pap? Talán a maga, vagy egy kerületi főbíró, egy minster, egy szentnek vagy egy angyalnak nevében? Egyedül annak a nevében, a kinek egyedül adatott minden hatalom az égben és a földön, a ki megparancsolta, hogy tanítsanak minden nemzeteket; a kit a hegyen tartott beszéde alkalmával a népek sokasága veit körüli; a kinek szavára az emberek az utak távolságát és kényelmetlenségét elfelejtették; a ki után, hogy őt hallanák, a puzztába vonulnak, nem vévén észre, hogy a mindennapi kenyeret is nélkülözik, mely nélkül könnyen éhen is halhatnak. Annak a nevében, a kinek parancsára és nevében Sz. Péter apostol fölnyitván száját, azonnal 3 ezren tértek meg, a kinek nevére a kevély Róma a megfeszítettet imádtá, a kinek

nevében Sz. István a magyarokat megtérítette. Mivel tehát a papoknak a kesek fölvevése által adatott a hatalom a népek tanítására s így az csak a püspök rendelete és akaratának lehet alávetve: ebben az ügyben diplomát nem emberekől kérünk, mert az a felszentelés alkalmával a mennyei Atyától nekünk már megadott és Jézus drága vérelével aláíratott. A kerületi papság a k o n g r u a r e n d e z é s é t is kizárólagosan csak a püspöki kartól való, és óhajlja, nem pedig azoktól, a kire elénekkelhetnek az irás azon szavait: „Felszentelték maguk között ruháimat és kontósómré sorost vetének.“

— A delegációk folytatják működésüket Budapesten. Az osztrák delegáció kültügyi albizottságában Goluchovszky Agenor gróf belügyminiszter megtette a szokásos előterjesztést, melyet kültügyi ekezőzének neveznek. Elég részletesen nyilatkozott a helyzetről, s hangsúlyozta, hogy a hármass szövetség ma is szilárd. Szerbiával szemben elég nyomatókosan adott kifejezést nem tetszésünknek, s beszédének ide vonatkozó része miatt bizonyára prűzkölni fognak egyes szerb politikuskok. A kültügyi miniszter előterjesztése egyáltalán jó benyomást tesz, mert a béke szükségét hangoztatta.

— Gomblyukak öröme. A livalatos lap meghozta a kitüntetésekre vagyónak az örömet egész légió rendjel alakjában. A liberális kormány jóvoltából szabadelvében gondolkodó tanárok, nagykereskedők, részvénytársasági igazgatók és két zsidó rabbinus kaptak különféle rendjeleket. Ezenkívül nemességhez is jutott hét szerencsés, akik különben eddig bizonyára nagy demokrátaak voltak. A kitüntetéseknek még folytatása is lesz, lévén ordó-osztogatás hasznos dolog a kormányok számára.

— Uj titkos tanácsosok. Ő felsége hat uj titkos tanácsost nevezett ki, akik között van Bubicz Zsigmond kaszai püspök is. A többiek dr. Posilovics György zágrabi érsek, Czorda Bódog curiai másodelnök, Vértessy Sándor kir. táblai elnök, gróf Nádasdy Ferencz és gr. Dessewffy Aurél.

A király a nemzetéhez.

Az ezredévi ünnepégek legkimagaslóbb pontja hétfőn zajlott le a fővárosban. A nemzet ünnepelt imponás fényvel, de a nap jelentőségét nem az a külső ragyogás tette emlékeztetéssé, mely a megyék banderiumos

TÁROZA.

Camoufflardék vacsorája.

Irta: Henri Second.

— A „Fejermegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Ördögadta, milyen zsvaj van abban a kis házban, a Jacques-Duiud-utozában. A lépcsőkön egyre járnak föl és le. Le a szobaleány rendléseket tenni a fűszerkereskedőnél, a péknél, a mézárósnál, a ozukrásznál, a gyümölcskereskedőnél. Fel pedig inasok és legények járnak, hozva bort, kenyeret, szentet, süteményt, szardíniát, héringet és sok minden egyebet.

Jönnek, mennek, kérdeznek, felelnek, sütnognak, rikoitnak, tesznek, vesznek, csöngetnek, kopognak, hoznak, küldenek.

Hát persze! Camoufflardék vendégséget várnak vacsorára. Még pedig 6, mond hat vendéget és százért való larmát csapnak. Pedig a hat vendégbe bele van számítva a házi ur és a házi-asszony is, kik az ünnepélyes alkalomhoz mértén, szerény magukat is vendégeknek tartják.

Az izléses és erényes Camoufflardné bejárja a házat élénken, fűrgén, akár egy gazella és könnyedén, akár egy fecske. Fut a konyhába. Innen pedig az ebédlebe lebeg és igazgatja a tartókat: a tányérokat, a kanalakat, a villákat, a késeket, az aszaltakendőket. Hamar még a szalónban letörli a lerakódott port, megigazgatja a kandallón a csecebececsét.

Egy pillanatja sincs a szegény Camoufflardnének a maga számára; csak öt óra után jut hozzá, hogy a toaletjára is gondoljon.

Mert erre is kell gondolnia. Hiszen férfi vendége is lesz neki. Camoufflard ur két unokaöcöse és ezeknek egy barátja, a kinek nagy befolyása van a miniszteriumban és így nagyon segíthetné Camoufflard urat, ki ép pályázott a miniszterium betediki ügyosztályában a fölös számtisztai állásra, mely szerény százharminczhárom frank és harminczhárom ocentimes fizetéssel jár havonként.

A negyedik meghívott az egyik unokaöcös felesége, a ki igen előkelő házból származik és elegáns fényűző ruháival el tudja majd kápráztatni az egész társaságot.

Hát Camoufflardnének is elegánsnak kell lennie. Nyakigombolós vadgalambszinű ruhája ott pihen egy karosszéken, csak fel kell öltönie. Fel is ölti, mert nem szabad elhomályosulnia a másik parádés asszony mellett, a kit a vacsorával amugy is le fog fűzni. Mert a multkor ott ebédelték az unokaöcösénél és a vacsora nem ért semmit. De most Camoufflardéknál pompás lesz a vacsora. Erzik is a szaga. Szinte ki-csordul az ember szája a remek ételek szagától. És a sült nyulilát, ah! És a vajás spárga, meg a májpástétom. Hát a rákragout! Micsoda illatok! Hát a sütemények, huh! — A la bonheur!

Szóval, remek vacsora, hat ember számára. Négy páros fogás. Nem nagyon sok, de jól lévén az ételek megválasztva, elég lesz, nagyon

elég hat ember számára, biztosítom önöket, hogy elég lesz.

Camoufflardné tekintetéből diadaléret sugárzik ki, mikor befejezte szemléjét és kezait elégedetten dörzsöli.

De már hatot üt az óra és a vendégek, kiket pedig ötre hittak meg, még mindig nem jöttek. Mit jelentsen ez?

De ah... valaki... csöngetnek... ajtó nyitnak... Pina, csak Camoufflard ur, ki hazatért irodájából. Azt hitte, hogy itt leli már a vendégeket és mikor látja, hogy még senki se jött, eláll a szeme-szája.

Besiet a konyhába, hogy megnyugtassa a feleségét. Elvégre is a vacsora csak hatkor kezdődik és vagy egy negyedóráska késést mindig meglehet a vendégeknek bocsátani.

A kegyelmi negyedóra is elmulik, még egy másik egy harmadik negyedóra is... már hét óra van és még mindig senki sem jön.

Camoufflardné idegessé lesz. Kiküldi Camoufflardot a folyosóra, hogy ott lesse a vendégeket. Camoufflard ur is nyugtalanodik. Lejebb megy egy emelettel s ott les; meg egygyel lejjebb megy. Még egygyel. De már ekkor lenn van a kapualjban. Hát kimegy az utcára s ott nézi, nem jönnek-e a vendégek.

Már várt egy negyedóráig. Hiába! Csak nem jön a vendég. Felmegy.

Ott aztán azzal fogadja a felesége:

— Ah, szép firmák ezek a te unokaöcséd és a barátjuk is! Erdemes volt ennyit fáradni négy ilyen goromba emberért! Elfogadni a meg-

felvonulásában nyilvánult, hanem a törvényhozás hódolata az alkotmányos király előtt.

A koronázás évfordulója egybeesett e nagy eseménnyel, s azt történelmi momentummá emelte. A királynak a törvényhozáshoz intézett szavai meleg viszhangot és hálás érzelmeket támasztanak minden magyar szívben. Ilyen hangon századok alatt nem szóltak a magyar nemzethez. Igazság és bölcsesség árad szét intelméből, hogy ez az ország csak akkor erős és virágzó, ha híven ragaszkodik királyához és vallásához.

A királyi szózat méltó arra, hogy emlékköbe véssék. Ellenben az üdvözlő szónoklat, melyet a törvényhozó testület nevében Szilágyi Dezso képviselőházi elnök intézett a királyhoz, nem volt méltó sem a nagy naphoz, sem a törvényhozáshoz. Nem tudott fölemelkedni arra a magaslatra, hogy a nemzet szíve dobbanásának és érzelmeinek hű tolmácsolója legyen, hanem e helyett hosszasan, szinte unalmasan fejtegette, hogy mit tart szükségesnek az állam egysége és fejlődése érdekében.

Mindenki lelkében az a meggyőződés támadt Szilágyi beszédére, hogy e történelmi eseményről nem neki, hanem V a s z a r y Kolos hercegprímásnak kellett volna szónokolnia, ki megmutatta a multkor, hogy ész és szív fenséges harmoniájában egyesülve magas szavak hangokon szólalnak meg nála.

A képviselőház és a főrendiház hétfőn délután gyűlt össze az új parlamenti palotában a közös ülésre. Ebbe a fényes palotába vitték az első magyar király szent koronáját és a királyi hatalom jelvényeit olyan díszben, amely fényével a legélénkebb képzelet álma is felülmulta. Ott gyűltek össze az uralkodóház tagjai, a közös ministerek, a külföldi diplomaták, a magyar kormány, s a magyar törvényhozás mind a két háza, hogy meghallgassák az ezredév emlékét megörökítő szentesített törvényt.

S maga a hely, a hol ezt az ülést tartották, csak emelte azt a benyomást, a melyet annak az ünnepélynek tennie kellett. — A parlamenti épület nagy kupolaterme templomhoz hasonlított, felsége és mégis elragadóan barátságos architektúrájával. A főbejáratnál szemben a királyi sátor volt elhelyezve, előtte az elnökök hársónyszékéi előtt.

hívást, költségbe keverni az embert és el nem jönni. S még annyi udvariasságuk sincs, hogy legalább értesítsék az embert.

De ez még nem minden! Hanem mit csinálni most a hat személyre készült vacsorával. Hat személyre! Most már hiába várjuk őket, nem jönnek... Tudod, neked kellene megemned az egész vacsorát!... Hanem nem akarom, hogy hiába dobtok legyen ki azt a sok pénzt. Vedd a kalapodat és siess el Darthenayékhoz. Épp négyen vannak. Hidd meg őket és hozd el őket akár élve, akár halva! Meghívhatnók ugyan Couroucourték is, a kik átellenben laknak velük, hanem jobban szeretnénk Darthenayékat, mert Couroucourték hatan vannak és ez kettővel több... Siess, siess!...

A szegény Camouffardot az asszonyok kitérte az ajtó elé és a jó ember fut, ló, hogy csak bírják kis lábait.

Elfut Darthenayékhoz. De ezer ördög és pokol! ezek elmentek vacsorálni a városba és a cselédjüknek is kimenőt adtak.

Hanem azért Camouffard ur okos és a házmesternél szól be:

— Hallja kérem, mondja meg Darthenayéknak, hogy itt voltam meghívni őket hozzám vacsorára. Itt a névjegyem, adja át nekik.

Hanem most esik csak igazán kétségbe a szegény Camouffard ur. Mit tegyen? Kit hívjon meg, hogy a vacsora meg ne maradjon?

Hóhó! Meg van. Couroucourték. Igaz, hogy hatan vannak, de az nem baj. Két ember

Az elnöki emelvény mindkét oldalán két-két páholy volt berendezve 20-20 üléssel a főhercegnők és kíséreteik számára, a páholy előtt jobbra pedig egy nagy perzsa szőnyeg volt terítve a főhercegek számára, a kik a törvényhozás tagjaihoz hasonlóan, állva ohajtottak résztvenni az ülésen. Az elnökkel szemben volt a közös és osztrák ministerek, valamint a külföldi diplomaták és hölgyeik páholya, melyek mind megteltek.

Mikor a menét Budavárából megérkezett, a szent koronát és jelvényeket elhelyezték a teremben a királyi sátorban. A főhercegek katonái díszben, a főhercegnők remek magyar díszben, arannyal kivarott mentékben foglalták el helyüket.

Az ülés rövid ideig tartott. Károlyi Tibor gróf, a főrendiház elnöke üdvözölte a törvényhozás tagjait, mire Molnár Antal jegyző felolvasta a millenáris törvényozikket.

Ezután a törvényhozók részint lóháton, részint kocsikra a várba mentek, a királyi palotába, hol a trónteremben ő felsége fogadta őket.

Szilágyi Dezso képviselőházi elnök üdvözlő beszédére a király így felelt:

A király válasza.

Tisztelt Urak, Főrendek és Képviselők! Kedvelt Híveim! Örömmel üdvözölöm kedvelt Magyarországom főrendeit és képviselőit itt egybegyűlve s köszönettel fogadva hódolatlankat, háját mondom az isteni gondviselésnek, mely megörömmel engedte, hogy szeretett magyar nemzetemmel együtt ünnepelhessem a magyar állam ezeréves fennállásának emlékét.

Ritka és megható e történelmi időszakot jelző ünnepély, s midőn az egész ország átérzi annak nagy jelentőségét, emlékezzünk meg mindenekelőtt kegyelettel őseinkről, akiknek bölcsessége az Isten oltalma mellett biztosította az állam eddigi fennállását és merítsük a történelemből azon hasznos tanulságot, hogy ezen ország csak akkor volt erős és virágzó, midőn fiai királyukhoz és vallásukhoz híven ragaszkodva, egymás közt testvéries egyetértésben éltek; de ellenkezőleg veszályok környezetekékkor, midőn belső viszályok zűbbszították életerejét.

De még arra is utal a történelem, hogy hálásan emlékezzék meg az ország azon szomszédjairól és azon nemzetekről, akik készségesen siettek az ország segítségére, különösen akkor, a midőn a több, mint százéves idegen uralomtól való felszabadulásért közdött — s emlékezzék meg azon szomszédjairól is, akikkel az országot jó és balsors s őseink bölcsessége

elfér hat között. Aztán az asszony is már megnyugodott volna Couroucourtékban.

Siet hát Couroucourtékhoz. Hála Istennek, a siker teljes. Otthon vannak és még nem vacsoráltak, és ezer örömmel fogadják Camouffard ur negylelkű meghívását.

Camouffard ur hát diadalmosan tér haza a hat vendéggel. Kettővel ugyan több, mint a hányra a vacsora készült, de nem baj. Hat vagy nyolcz, az már mindegy.

— No az egyezzer meg lesz velem elégedve a feleséggel! — gondolja magában és örömben a kezét dörzsöli.

Dehogy van megelégedve Szent isten! Mialatt Camouffard ur távol volt, a két unokatestvér az asszonnyal és a jóbaráttal megjött bocsánatot kérvén, mert a lovasut miatt késtek csak el.

Hogy még nagyobb legyen a baj... Szent Isten! Ép mikor tizenketten asztalhoz akarnak ülni a hat személyre készült vacsorára, megint csöngetnek.

Darthenayék jöttek négyen. Nem letek senkit se otthon, a hol meg voltak hívva, nagyon megörültek a Camouffard urtól hátrahagyott meghívásnak, melyet a házmesterné mondott el nekik. Siettek hát eleget tenni annak.

Igy esett meg aztán, hogy a Jaques-Dulud utcájában Camouffardéknál tizenhatan ültek az asztalhoz. Egyik vendég a másikatnak lábán szorongott és tizenhatan akarták megenni a hat személyre készült vacsorát, melyből a sok varakozás miatt vagy két személyre való elült-fött.

összefűzte, alakítva azt a monarchiát, amelynek fennállása e helyen európai szükség, a melyet őseinktől örökölvé, utódaiknak sértetlenül főtartani szent kötelesség és akaratom, a mint azt mindkét állam saját érdeke is kívánja.

Hő ohajtásom azért, hogy ezen kapcsol iránti érzék neessak ne lazuljon, hanem mindenkor sértetlen maradjon, s hogy ezen érzék és rokonszenv kölcsönös legyen a monarchia mindakét államában s kölcsönös egyezsermind az a tudat is, hogy ezen összetartozás alapján nemcsak jogai, hanem kötelességei is vannak mindakét félnek, a mint ezt úgy a pragmatika szabkezdő, valamint az anaok kifolyásaként teremtet mostani közjogi alap is bőlesen elrendeli, a mely alapon az egész monarchia, de különösen szerettet Magyarországom oly örvedetesen fejlődött és fölvirágzott, a nélkül, hogy ezáltal veszélyeztetnék a magyar állam és a magyar politikai nemzetnek rendületlenül főtartandó egysége s a különféle nemzetiségeknek az egységes állam és a törvények tisztelete melletti fejlődése, valamint azon, a történet s a törvények által szentesített viszony, a mely Magyarországot társországaiival, azok külön autonóm jogainak főtartásával összefűzi.

Ezer év az államok életében is hosszú idő. Fényes korszakok mellett sok viszontagság irtette ez idő alatt az országot, nagy katasztrófák következtek, a melyek a nemzet létét ismételve megsemmisüléssel fenyegették. A magyar nemzet lángoló haza- és szabadságszeretete, harcosi vitézsége s balsorsban tanúsított szívós kitartása, az isteni gondviselés segítségével mindig megküzdötte a veszélyeket, fényes tanúságát adva képen életerejének s aliamfontartó képességének.

Ez ünnepélyes pillanaton a elismeréssel kell, hogy megemlékezzem a magyar nemzetnek e kiváló tulajdonságairól és hő ohajtásom, hogy a jövőendő századok végtelen folyamán a nemzetet, egyetértésben királyiaval, mindig az igazi hazaszeretet szótvetneke vezérelje s a néköaldása közepette is biddgadt, a körülményeket és létező viszonyokat szambavevő megtanulással biztosítsa az állami élet nyugodt fejlődését s fölvirágzását.

Mérvadó szerep jut a haza sorsának intézésénél az országgyűlésnek; azért hő ohajtásom az is, hogy az országgyűlés mind a két Háznak minden egyes tagja is althava hivatással, valamint azon tudattal, hogy ebbeli állásával nemcsak különös jogok, hanem kötelességek is összekötve az ország irányában, amely a törvényhozástól anyagi és szellemi jólétének gondozását és előmozdítását méltán várja, — szorgalom és hasznos munka által e várekozásnak megtefeini igyekezzék, amely működésben teljesen összhangozó támogatásúra és kegyelemre mindenkor számíthat. S e nemessélel adtot kölcsönös bizalommal és közös erővel teljesítve, választott mag a mai ünnepélyesülésükben hirdettet kegyeletes törvényben foglalt azon kijelentés, hogy „szilárd alappal megannak az áldásos összhango, amelynek ereje a jövőendő századok biztos haldadásának is zálogát képezi.” Adja az ég, hogy úgy legyen, most és mindenkor!

Néppárti gyűlések és szervezkedések.

A mosonmegyei Pándorion a mosonmegyei néppárti kör rendezévi közgyűlésével kapcsolatosan június 21-én vasárnap délután 3 órakor politikai népgyűlést tart a következő tárgysorozattal:

1. Elnöki megnyitó. Tartja Batthyány József gróf. 2. A néppárttól. Tartja dr. Kontur Béla, székesfővárosi orvos. 3. A néppárti politikai javaink. Tartja németül ifj. Zichy János gróf. 4. A néppárt és anyagi javaink. Tartja németül K a k o v s z k y István es. és kir. kamarás. 5. A néppárttól. Tartja horvátul Kusztrics György plebános. 6. Elnöki zárszó.

A felsőmagyarországi C h i n o r a n b a vasárnap, e hó 14-én d. u 2 órakor nagy néppárti népgyűlést tartanak.

A gyűlés programja a következő: 1. Elnöki megnyitó. Tartja Zmeskal Vilmos földbírókos. 2. Milyen az „új rend”? Tartja H a v l i c s e k Vincze pozsony-virágvárosi ple-

bános. 3. Miért éljen a néppárt? Tartja V a c z u l i k Vincze ügyvéd. 4. Milyen a nép sorsa ma? Tartja Z e l e n y á k János orsz. képviselő. 5. Elnöki zárás. A gyűlés iránt az érdeklődés az egész vidéken óriási és mint bennünket értesítenek, kilátás van rá, hogy a gyűlésen több ezer választó fog részt venni.

Az országban folyó különböző pártszervekedésekről különben újabb a következő értesüléseket vettük: Az ország egyik legrégebbi szabadalvópárti körületében, a felső-mármarosi S z e n t - K i r á l y (Ökörmező) választó-körületben, a függetlenségi és 48-as párt a mostani képviselő, Szaplonozay Miklósnak ellenjelöltet állít.

A vaáli kerületben L i t s Gyula ellen a néppártiak K á m á n Károlyt, az ékeesszavú sóskúti plébánost szándékoznak fölléptetni.

A győrszigeti kerületben, melyet most a liberális Földváry Elemér képvisel, mozgalom indult meg, hogy B a r a b á s Albert, lapunk felelős szerkesztője lépjen föl néppárti programmal.

Politikai olváság.

Lapunk legutóbbi számának vezércikkében, személyes tapasztalatra hivatkozva, megírtuk, hogy P o l ó n y i Géza, ki most vad kirohanásokat intéz a néppárt ellen, tavaly még a mi álláspontunkon volt. Ezen állításunkat megerősíti S c h l e g e l Péter győri kanonoknak alábbi levele:

Győr, június 8.

„Polónyi Géza ügyvéd urnak legújabb rabulisztikus támadása a néppárt ellen élelken emlékeztetembe hozza az alábbi jellemző eseménykét, melyet általános megfigyelés és tájékoztató végett immár közzétenni úgy szólván, hazafini kötelességemnek tartom.

Mult évi június elején, tehát épen egy évvel ezelőtt, mikor az országgyűlés feloszlata-sáról különféle hírek keringtek, Polónyi ur „egy igen fontos és engem, mint egyházi férfit közlekedő érdeklődő ügyben“ sürögösen magához kértett Budapestre. Engedvén a felhívásnak, csakhamar megtudtam az ügy mibenlétét.

Polónyi ur ugyanis különféle jelekből észrevette, hogy Vikár István, a győrmezei péri kerület képviselője hivatali szándékozik az ő pártjából és — kálvinista hajlamait követve — valószínűleg az Eötvös-féle töredékhez fog rövid idő alatt átlépni. Ennélfogva a jó ügy érdekében felkér engem Polónyi, hogy a péri kerület választói ezen körülményre figyelmeztessem, és hivassak össze egy értekezletet, a melyre — kedvező fogadtatás esetében — ő is megjelenne, hozván magával egy teljesen megbízható római katolikus revizionista függetlenségi jelöltet.

Hasonlóképpen kellene a kálvinista Bozayt is a téthi kerületben kibuktatni. Ő maga is, ugyemond tovább Polónyi, kétségben van s egy közelebbi látogatása eredményétől teszi függővé, hogy megmaradjon-e a kálvinista hajdu-szoboszlóiak mellett, vagy nem fog-e egy, álláspontjának és hajlamainak inkább megfelelő, délvidéki katolikus kerületben fellépni. A kerület nevére már nem emlékszem.

Mint hogy én Vikár urat és a péri választókerület viszonyait akkor még nem ismertem, Polónyi ur ajánlatát egyeztetően megírtam, három befolyásos választópolgárnak, rájuk hagyván, hogy legjobb belátásuk szerint cselekedjenek. Feleletül azt nyertem, hogy a választók teljesen megbiznak képviselőjük elvűségében és Polónyi ur közvetítését nem veszik igénybe; Vikár István pedig a „Dunán-tuli Hírlap“ 1895 június hó 20 diki számában kijelentette, hogy az Eötvös-féle töredékhez való átpártolása légtől kapott kohlomány. Ő az anyapártkor kötelekéből — ugyemond — azért lépett ki, mert „nem helyesítheti azt, hogy a két külön álló pártkor a függetlenségi és 48-as elvek köpenye alatt, ezen elvek nagy hátrányára, egyes politikuskok személyes és gyűlölködéssel teljes politikáját szolgálja; másrészt kiváltképpen azon okból, mert érthetetlennek tartja a pártkor azon álláspontját, a mely sze-

rint kívánatosnak és szükségesnek jelenti ki az egyházpolitikai törvényeknek mielőbbi életbe léptetését. Érthetetlen ezen álláspont azok részéről, a kik éveken keresztül azzal érveltek az egyházpolitikai javaslatok ellen, hogy ezen javaslatok törvényerőre emelése a magyar állam léte alapjait támadja meg.“

Ennyiből áll a híven előadott tényállás. Az erkölcsi tanulság levonását bizvást a t. közönység ítéletére hagyhatom

Schlegel Péter
kanonok.

A főispánok tisztelgése.

Az ország főispánjai e hó 7-én testületileg jelentek meg ö Felsőge előtt. Hogy mi értelme volt a kormány által kinevezett urakat külön hódoló deputációvá avatni: nem tudjuk. De tiltakozunk némely fővárosi lapnak ama definíciója ellen, mely a főispánokat azonosítja a törvényhatóságokkal. A főispánok és a muni-cipiumok két különböző dolog. A főispánok a kormány emberei, kik mindenkor a liberális párt érdekében tartoznak működni. Ha másképp lenne, irgalmatlanul elcsapatnák. Világos tehát, hogy ezek az urak nem indentikusok a megyével, s a muni-cipális rendszerrel. Ezek mehetnek valahová a maguk képével, vagy a kormányával, de nem a megyékével.

A főispán urak nevében Perczel Dezső belügyminiszter tartott beszédet ö Felsőgehez, kifejezést adván a főispáni kor hódolatának. A király erre így felelt:

„Kegyesen fogadom a jelen örömműnepek napjaiban a főispáni karnak, mint az ezer éves állam egyik legrégebbi intézményének hódolatát. A főispánok mindenkor fontos tényezői voltak a közügynek, hajdan a harcsteren is, de különösen a béke idején, jelezve az alkötmány védőbástyáin buzgólkodó megyékben a haza jólétére czélzó irányt s állásuk tekintélyével csillapítva a sokszor tulcsapogó hullámokat.

Az idők folyamában változott viszonyok között a törvényhatóságok hivatása most főképpen belső ügyek gondozásában összpontosul, minek folytán lényegesen változott ugyan, de azért nem kevésbé fontos maradt a főispánok feladata is, a közigazgatásnak oly annyira kívánatos új rendezéseig is a kormányzat minden ágáiban háladosat tért találván állásuk értékesítésére, minthogy a jó közigazgatás, a lakosság anyagi és szellemi jólétéről párt- és nemzetiségi külömbőség nélkül való gondoskodás egyik föltétele a n a n a k, hogy az állam és a nemzet életerejé jövöre is biztosítva legyen.

Karoljak fel teljes hévvel és buzgósággal e nemes feladatot, a melyet, számítva mindenkor tanusított hűségűre, a legmelegebben szívűtre kötöm, nemcsak a népesség és az ország érdekében, hanem saját megelégedésemre is, mert csak népeim megelégedésében és boldogságában találom fel én is legfőbb boldogságomat.“

A kath. egyesületek orsz. kongresszusa.

A kath. egyesületek országos kongresszusa, mely a honalkotó Szent István király ünnepével kapcsolatban fog megtartatni, a millenniumi ünnepségek sorozatában egy nagyfontosságú, beláthatatlan horderejű katolikus manifesztáció leend.

A hazai katolicizmus, mely sok mindenfélre oknál fogva nem vett, és nem vehetett részt a többi ünnepségeken úgy, a mint azt sok százados multjánál, nemzetfentartó erejénél, ősi jogainál és mai hatalmánál fogva is méltán megkövetelhetette volna, ezen a kongresszuson mutathatja ki, hogy a katolicizmus él és virág-

zik még Szent István, Szent László hazájában, akar lelkesedni, tenni egyháza érdekében, hogy se meg nem fogva, se meg nem törve élünk és élni akarunk tovább is. Ennek a kongresszusnak kell megmutatnia, hogy Magyarország még ma is katolikus ország, katolikus érzelmeiben, lelkesedésében, vágyaiban és eszményeiben egyaránt.

A katolikus egyesületek országos kongresszusa továbbá már természeténél fogva oly jelentőségű lesz, mely a jövőt kívánja szolgálni, a jövőnek alapjait kívánja megvetni. A társadalmi munka teendőit, feladatait fogjuk megbeszélni ezen a kongresszuson, azt a társadalmi munkát, melytől függ a jövőnd képe, a jövőnd kialakulása, a jövő kor iránya és szelleme. Ez a kongresszus tehát kifejezése, demonstrálása lesz annak is, hogy Magyarország nemcsak katolikus ország ma, de a jövőben is katolikus ország ország kíván maradni és azzá is leend.

Természetes azonban, hogy mind e két czél, mind e két tanuságtételeit csak akkor fogjuk elérni, ha ez a kongresszus minden tekintetben fényes, impozáns jellegű és lefolyású leend. Ha különösen száma nézve nagy a r a n y u és imponáló lesz, ha sokan lesznek a résztvevők, ha azt fogjuk megmutathatni, hogy sokan, nagyon sokan vagyunk, kik e magasatos czélokért lelkesedünk, kik egyet érzünk, egyet akarunk, egyikép lelkesedünk, egy irányban ohajtunk munkálkodni.

A katolicizmus érdeke követeli és kívánja tehát, hogy e kongresszuson meg jelenjék mindenki, a ki teheti, hogy a főpapság és főurak, az intelligencia és a nép találkozzon adjon itt egymásnak, hogy a hit és hazaszeretet egységében egyesülve együtt valjakk meg hitűket, együtt tegyenek fogadást továbbra is megtartani, megőrizni hitében, erkölcsiben a magyar hazát.

A katolicizmusnak érdeke, fénye, ereje szenvedne csorbát, ha kongresszusunk nem sikerülne úgy mint kellene.

Fel tehát a kath. kongresszusra!

Dr. Gyürky Ödön.

Fejerváriak a fővárosban.

A népvándorlás korát éltük át az utóbbi napok alatt. Olyan vidéki invázió még nem élt át a főváros, mint most vasárnap és hétfőn. Egész Magyarország jelen volt a nagy ünnepségeken, s ebben az egészben igen tekintélyes számmal a mi megyénk és városunk.

Legöregebb vasutasok nem emlékeznek oly tolongásokra, milyenek szombaton és vasárnap játszódtak le a jegypénztárak előtt. A székesfejervári állomásra már szombaton délután zsúfolásig tömve érkeztek a vonatok Kanizsa és Veszprém felől, s derék vasutasaink elképedve nézték a Perronon hullámzó tömeget, mely elhelyezést várt a kocsikban. Szerencsére volt az állomáson egy csomó kupé, melyeket hozzácsatolni lehetett az egyes vonatokhoz. Ennek daczára megtörtént, hogy számos III-ad osztályos utast kellett behoztatni II-os osztályú kupéba, nem lévén elegendő III-ad osztályú vagon. Kik szombaton indultak föl a fővárosba, személyes tapasztalattal bírnak a heringek hordóbeli állapotáról.

A szép metropolis nem nyújtott kárpótlást a vasuti kényelmetlenségekért. Budapest szállói kevésnek bizonyultak a külföldről ide özönlőknek s a vidékről felrándultak számára. Igen sok megyebeli és fejervári urat tudunk,

kik éjjeli szállás hiányában kénytelenek voltak a kávéházak, s egyéb lokalitások tanulmányozására fanyalódni, s a hajnali órákban gőzfürdőkben pihenni ki a fátalmakat. Komoly családapák csinálták végig azt a programot szükségből, melyet a fiatalság szokott rendes körülmények közt művelni kirugási vágyból. Megrovás azonban a bpesti szállodásokat nem érheti, mert ők csak annyi szobát adhatnak, amennyit az építész csinált a hoteljükbé. Ellenben zajos megrovási kalandok játszódtak le a vendéglőkben, hol botrányos kiszolgálás mellett botrányos ételeket adtak még botrányosabb árakon. Hétfőn például, a hódoló menet után, csatákat kellett vívni egy-egy székért, s achillesi erővel és leleményességgel egybekötött elszántsággal akvirálni a korcsmákban valami enni és inni valót.

De mindezen kalmitásokért bőven kárpótolta a felránduló közönséget a hódoló menet fenséges látványossága. Nem fásztjuk sem magunkat, sem olvasóinkat a megfelelő színek és jelzők összeválogatásával. Meghallhatják rokonaiktól és ismerőseiktől, hogy ilyen fényt, pompát és ragyogást nemcsak hazai, de külföldi sem igen látott az utóbbi évtizedek alatt. Ami ősi drágaság van az országban, férfi ruhákra és lószerszámokra való, az mind ott tündöklött a juniusi nap fényében reggeli hét órától délutáni kettőig. A szem belefáradt a nézésbe. De lelkünket valamelyes szokatlan érzés, a nemzeti büszkeség érzete járta át, s mint egyszerű nézők is szeretnünk volna belekiáltani a világra: „Európa népei, nézzetek ide, ez a magyar nemzet.”

Valóban, a nemzet színe-virága pompázott a vérmezőn, a várba vezető hossza uton, a királyi palota előtt, — hol az uralkodóház jelenlétében felséges királyunk és királynőnk fogadta a hódolatot, végig a várban, a Margit hidon, a parlament-palota előtt s a visszavezető uton. A banderium, a szent koronát vívó fogat és a diszkocsik oly feledhetetlen látvány voltak, melyről unokák is fognak hallani beszédes nagyapáktól és nagyanyáktól.

Büszkék vagyunk arra, hogy Fejérmegye küldöttsége a fényesebbnél fényesebb banderisták közül is kiválva, magára vonta a fővárosiak figyelmét és kiérdemelte hízegő megjegyzéseit.

Esztergom vármegye banderiuma után jöttek a mieink, s a közönség sorában, mely a tribünökön izzadt és az utcák járdáján szorongott a körülbelül 5 kilométernyi utvonalon, kellemes moraj futott végig, midőn meglátta a 18 daliát, kik fehér dalmányban és fehér nadrágban, hátukon párduczakacagányval, fejükön kocsagtollas fehér medvebőr kalppal, aransárga csizmával ülték meg szép paripáikat. Gyönyörű volt ez a lovas csapat, melynek élén Lits Gyula lovagolt. Ő vette át báró Fiáth Miklós szerepét, ki előző napon lováról leesve, nem vehetett részt a menetben. A megye szép zászlaját, mely Mária Terézia idejéből származik, Fiáth György tartotta a kezében. A közönség kereste a népszerű Meszlényi Lajost, s mikor végre felfedezték a banderium szélén, nagy lett az öröm s az éljenzés. Meszlényi egy gyönyörű nagy sárgán izzadt a hazáért, de az arany kedélye ebben a kutyá melegben sem hagyta cserbe. Jobbra-balra szórta a csattanós viczeket, találó mondásokat, a környezetébe szinte dült a kacagástól. Balvállán pedig a hófehér dalmányon ott virult a hatalmas és elmaradhatlan piros szegfű.

Nyomban a megyebeliek után lovagoltak városunk küldöttei; középen a zászlóval Seidl Lajos főkapitány, mellette dr. Major Ferenc, Winkler Vilmos, Árókay Antal és Gebhard Bodóg. Mindegyiken más színű diszruha volt, s így nagyobb hatást nem tudtak kelteni. A hét órai egyhuzamban való nyeregben ülést azonban a perzselő hőség dacára vitézül kitartották.

A megyebeli urak közül, a banderistákon kívül részt vettek a menetben Zichy Jenő gróf, Szluha István, és Cziráky Antal gróf. A két előbbi a szent korona után haladó fényes diszkocsiban ült. Szluha István régi diszruhájában, mely egy zászkapitány ősenek becses hagyománya, pompásan festett. Cziráky Antal gróf remek diszfogattal csatlakozott a menethez.

Hogy a mi felrándulónk mikép szórakoztak és Budavárban és Konstantinápolyban, arról nincsenek biztos feljegyzéseink. Annyi azonban kétségtelen, hogy a keddi és szerdai vonatok igen álmos és igen törődött, s azonfelül igen lapos bugyellárisu urakat hoztak haza a megye területére,

Városi és vidéki hírek.

— **Személyi hírek.** Dr Steiner Fülöp megyés püspök, ki az országos ünnepélyeken a fővárosban időzött, hazaérkezett. — Zóbel Gyula kir. tanácsos, helybeli pénzügyigazgatót áthelyezték hasonló minőségben (fizetési előléptetés mellett) Szolokra. Helyét Plossek Ferenc szolnoki pénzügyigazgató foglalja el.

— **Fogylok ünnepe.** Az országos nagy ünnepségeknek egy halovány fénye bevilágított oda is, hol rossz utra tévedt ifjak és a büntető törvények ellen vétkezők töltik szomorú egyhangúságban napjaikat. Ugy a törvényszék fogházában, mint a javító házban megünnepelték a koronázás évforduló napját. Az előbbi helyen valamennyi rab egybegyűlt az iskola-teremben, s megható buzgalommal énekeltek a Szózatot és Hymnust. Ünnepi beszéd is volt: Övraty Varga Dániel főtanító emlékeztette szép beszédben a rabokat a nagy nap jelentőségére és biztatta őket, hogy a társadalomba visszatérve, jó hazafiak és hű alattvalók legyenek. A javítóintézet növendékei raggel misét hallgattak, utána pedig az intézet főnöke tartott felolvasást; végül ők is a Szózatot meg a Hymnust énekeltek. Dálben a rendesnél jobb ebéd járt ki a raboknak és a javítóintézetbelieknek. Az előbbieket közül kettő részesült a millenáris kegyelemben, melyet ő Felsége osztott 149 elítéltnék az országban. Az egyik megkegyelmezett Cserveni György, a másik Pető István. Mindketten nagy örömmel és hálás szívvél hagyták el a fogházat a kegyelem kihirdetése után.

— **A tanítóegyesületi közgyűlés.** A székesfejérvári egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület június hó 17-én délelőtt 9^{1/2} órákor Székesfejérvárott a városház nagytermében közgyűlést tart. Tárgysorozat: Szentmise 9 órákor. Elnöki megnyitó beszéd. A központi bizottság által az egyesületi évré javasolt neveléstanítási tételek megvitatása, elfogadása vagy pótlása. A közgyűlés előtt két héttel az elnökkel bejelentett indítványok és kérvények tárgyalása. A pénztárnok számolása az egyesület vagyonáról. Előadás, a legjobb pályamű felolvasása. A központi bizottság ajánlatára tiszteletbeli tagok választása.

— **Pályázat.** Izska-Szent-Györgyön a segédtanítói állásra július 15-iki határidővel pályázat hirdettetik.

— **Zászlószentelés.** A sár-szentmiklósi néppártból alakult róm. kath. olvasókor május hó 31-én délelőtt 10 órákor zászlószentelési ünnepélyt, délután pedig majális rendezett. Zászlóanya Vásonkeői gróf Zichy Aiadárné volt, ki a küldöttséget a legszívesebben fogadta. A zászló bezenetelését Nyers István esperes plébános szép beszéddel előzte meg, mely a hallgatóságát mélyen megthattotta. Az aktus után ünnepélyes szent mise volt, melyet gróf Zichy Nándorné és leánya Livia grófnő, ki a zászlóanyát is helyettesítette, az összegyűlt urodalmi tisztikarral együtt hallgatott végig. Mise végeztével, Nyers István esperes vezetés alatt mintegy 40 tagból álló küldöttség közsőnt meg a hölgyek részvételét. A zászló közdakozás útján lett beszerezve. A gyűjtés körül legtöbbet fáradt a köztisztelőben álló Hubkai Sándor egyleti pénztárnok és Nyiri István, egyleti háznagy. A fényeseu sikerült majális délután 3 órától másnap reggeli 4 óráig tartott Felalfizettek a következők: Radnich Imre gyűjtése 4 frt 50 kr., Szeidel Kálmán 2 frt, Kulcsár Pál 1 frt, Bély Béla 50 kr., Vényi István 50 kr., Hartmann István 10 kr. — A feladatokoknak ez uton mond köszönetet a rendezőség.

— **Jóteköny főúr Gróf Esterházy Miklós** Móríc, a csákvár-gönyői urodalom birtokosa, a kath. népnevelés érdekében tett nagylelkű áldozatainak sorozatát ismét egygyel gazdagította. Ugyanis Taáp-Szent-Miklós községben levő nagyterjedelmű és értékes kocsmaépületet a hozzá tartozó belsőszéggel együtt a szent-miklósi rk. hitközségnek adományozta kath. népiskolahelyiségül, minthogy a jelenlegi rk. iskolahelyiség e célra már alkalmatlan.

— **Megmart fiu.** A kigyó-utcai Borchert-féle házban egy kutyá megringta Lánceky János kis fiát. A megmart gyermeket azonnal orvosi gyógykezelés alá vették, a kutyát pedig a gyepmesterhez szállították. Az állatorvosi szemle az eb állapotát gyanusnak találta.

— **A veleneczei kisedővoda vizsgálja.** A szatmári püspök által létesített zárdában, a mely a Paulai szent Vinczéről nevezett nővérek vezetése alatt áll, e hó 3-án tartott meg az első vizsgálat nagyszámu közönség jelenlétében. A gondosan összeállított program, s a kisedők szavatai, játéka, énekei úgy a szülőket, mint az összes jelenvolókat meggyőződtték arról, hogy a kisedők nevelése mily fáradszhatlan buzgalom és szakértő kezre van bízva, kik egy rövid tanév leforgása alatt bízalatra méltó eredményt értek el. — A vizsgálatot megjelenésével megtisztelte Meszlény Pál és családja is.

— **A tanítók figyelmébe.** Tudvalevő, hogy a szegényebb sorsu tanítók szabadutazási jegyet haphatnak a kiállításra. A kik erre igényt tartanak, folyamodványaikat minél előbb küldjék be a tanfelügyelőséghez. Ez utóbbi láttaozza és tömegesen felterjeszti a miniszteriumhoz.

— **Czibabom vizsga.** Mittler Emma, városunk kitűnő képzettségű czibabom-tanító-nője, június hó 13-án, szombaton tartja meg tanítványainak zárthőri czibabom-vizsgáját. A műsor a következőképen van összeállítva: 1. „Fatinitza” induló — Suppeltől, előadja Gánti Lajos IV. o. elemi tanuló 2. Részlet „Mártha” operából — Flotovtól, előadja gr. Festetich Benno II. oszt. gym. tan. 3. „Te bájós szem” — Reichardtól, előadja Fortvingler Erzi k. a. 4. „Tre Giorni” Ária — Pergolesetől czibabom és hegedűre, előadja Boross Amália k. a. és Jám bor Zsigmond ur 5. „Honvágy” — Jungmantól, előadja Bodry Sárika k. a. 6. „Csikós a tanján” (pusztai kép) — Szerdahelyitől, előadja Boross Amália k. a. 7. „Havasi kúrt” Prochtól, előadja Gózon Gyula VIII. o. gym. tanuló 8. Részlet „Tell Vilmos” operából Rossinitől, czibabom és hegedűre, előadják Kúrt Vilma k. a. és Jám bor Zsigmond

ur. 9. a) részlet „Bánk-bán” operából — Erkel F.-től, b) „Szózat” — Egressy B.-től előadja Kis Emil VII. o. gymn. tan. 10. Velencei Carneval — Allaga átiratában, előadja Bodry Sárika k. a. 11. Verbungos — Csermák Antal-tól 1805. b) Magyar népdalok, előadja Kubik Vilma k. a.

— Lassan kerékpározz! Az a tilalmat, mely addig a kocsioknak szólt, hogy: „lassan hajts”, jövőre át kell változtatni a kerékpárosok miatt. A jeles sport egyes hívei azza: akarnak föltűnni, hogy népes útszakon karikáznak át a legnagyobb sebességgel. Hogy ily körülmények közt balesetek nem maradhatnak el, az magától érthető. Legújabbán a megyeház téren gészt el egy biciklista egy 8 éves gyereket, ki súlyosabb sérülést szenvedett. Nem fog ártani, ha a rendőrség, más városok példájára, szabályrendeletet bocsát ki a kerékpározásra vonatkozólag.

— Veszedelmes vándorok. Tizenhárom tagból álló olasz zenekarván állított be szombaton a városba, s készült a fejérvári füleket meghódítani dallamos melódiáikkal. Mielőtt azonban bemutathatták volna „művészetüket”, a rendőrséghez értesítés jött, hogy a karaván egyik tagja Sukorón, egy másik pedig Fövényen fekete himlőben elhalt. Fentorogván a veszély, hogy a karaván a veszedelmes ragályt elterjesztheti, a rendőrség valamennyiüket vesztégzár alá helyezte a fertőző kórházban.

— Körözés. A szekesfejérvári kir. törvényszék elrendelte országos körözését a lopással vádolt Seemann Mária szakácsnőnek.

— Köszönőnyilvánítás. A szekesfejérvári önk. távollátó-egylet parancsnoksága részéről június hó 4-én tartott népművelési alkalmával felülízetni szívesek voltak: Sz. K. N. N., Daroczy István, Havranek József, dr. Major Ferenc 90—90 krt., Pápay Nándor 80 krt., Seidel Lajos 50 krt., Tóth Artúr 40 krt., Hegyi János, Richter Rezső 30—30 krt., Grünfeld Sándor és új Havranek Antal 20—20 krt., miert is fogadják az egylet nevében hálás köszönetet. Fodor Kálmán pénztárnok.

— Az új rend. Velenczéről írják nekünk: Az „új rend” nálunk is megtermette a maga áldatlan gyümölcsét, a menyiben a múlt hó 28-án Németh József és Kovács Katalin vegyes vallású jegyesek, mivel az egyház által előírt feltételeknek, különösen a születendő gyermekeknek a kath. vallásban leendő nevelését illetőleg eleget nem tettek: a róm. kath. templom sekrestyájában, a polgári formalitások megtartása után csak „passiva assistentia” mellett, egyházi áldás nélkül adattak össze és a plebánia anyakönyvébe így is jegyeztették be. Hogy az „új rend” jelen volt barátainak ezen egyszerű házasság nem tetszett, arról az anyaszentegyház nem tehet. Ennyi a valóság abból, a miről az egyik helybeli lap is e hó 3-iki számában „Türelmes plebános” cím alatt nem egész alapos információ alapján megemlékezett.

— Rendőri hírek. Zucker Gyula kereskedőségét, ki gardájától bőrárak ellopása után megszökött, Budapesten elfogták és hazaszállították a helybeli ügyészséghez. — Horváth Juli cselédleány Rötting Czeccziltól ellopott egy aranygyűrűt. A leány a rendőrségnél beismerte a lopást, de vonakodik megmondani, hogy hová tette a gyűrűt.

A kartelisták.

(—k —n.) Egy csoport töképezés a nemzetközi mozgó tőke kapzsiságát szolgálva a közkormányzat jóvoltából oly irányba terelte a nemzet gazdasági életét, mely okvetlenül gazdasági krízisbe viszi az országot, hasznot csak nekik hajtva, kik kitudón értenek annak a módjához, miként kell az ország népet és épen ennek legszegényebb részét zsarolni és fosztogatni.

A petróleumfinomítókrol van szó, kik a merkantilista sikerektől nekibátorodva, három évre terjedő kartelt kötöttek, melynek az ország fogyasztó közönségére nézve azon gyakorlati hatása van, hogy ezentel két forinttal drágábban fogja megfizetni azt a cizkiket, melyet manapság már senki sem nélkülözhet. Mi bírta rá

a petróleumfinomítókat a kartel megkötésére? Az iparvállalatok talán már nem hozzák meg az óriási oszlatékok, melyet a nemzetközi kapitalis zsebel el? Oh dehogyan. Virulnak és a közgazdasági politika által számukra biztosított privilegiumok, adóleengedések és szubvenziók oly gazdasági hatalmi tényezővé növesztették, mely büntetlenül üzi zsarolását a nemzetvagyonnal szemben és a kormányhatalommal is kiköt.

A kartelek, ringek és a nagyipar egyéb fajta gazdasági szövetezései szomorú, de egyúttal tanulságos tünetei gazdasági rendszerünknek. Ennyire sohasem fejlődtek volna gazdasági viszonyaink, ha közkormányzatunk a nemzet egészséges gazdasági fejlődésének biztosítását tartotta volna szem előtt. Egy meg nem valósítható álomképnek, a nagyiparnak megteremtését busásan fizették meg a mezőgazdaság és kisiparunk pusztulásával. Most már, a követett merkantil mozgó tőke hatalmának gátat vetni. Az államkormányzat, mely mellett késő a nemzetközi mozgó tőke hatalmának gátat vetni. Az államkormányzat, mely az iparvállalatokban segédkezet nyújtott a mozgó kapitalis elhatalmasodásának, tehetetlen szemlélője annak a gazdasági válságnak, melyet közreműködésével a dédelgetett gazdasági rendszer okozott.

Hiába beszélünk es írunk a mezőgazdaság pusztulásáról, hiába gazdasági létünk veszélyeztetett helyzetéről, a tőke lelketlen, nem hallja meg szavát azon ezreknek, kiket saját előnyére kiszáknányolt. De a közkormányzat sem hedeit a mezőgazda és kisiparos osztályra. mert ha akarná is, nem segíthet rajta. A kapitalis hatalmába kerítette a közkormányzatot és a pénz hatalmára támaszkodva a mind több és több engedményt csikart ki. A gazdasági és politikai élet irányítására megingathatatlan befolyást nyerve, magát a kormányhatalmat is befolyása alá helyezte, intézkedéseit kijátsza és magára nézve kötelezőnek el nem ismeri. Az iparvállalatok valahányszor kartelre lépnek, mindannyiszor kontributívál sujtják az ország fogyasztó közönségét, mihez tudunkkal csak a törvényhozásnak van joga. A nagy tőke tehát a gazdasági helyzet magaslátára emelkedve s a kormány gyámoltalanságát kihasználva, kénye-kedve szerint adoztatja meg az országot. Még hálával tartozunk a kartelistáknak, hogy csak két forinttal emelték fel a petróleum árát. Bátran felelhetjük volna 3—4 forinttal is; semmiféle kormányintézkedés ebben meg nem gátohlhatta volna. Így teszük csuffá a merkantilisták éppen a merkantil-liberális gazdasági rendszer egyik vezérelvét, a szabadversenyt, mely egykor erős kisiparos-osztályunknak ásta meg sírját.

Mindig veszélyel jár a gazdasági élet egyoldalú fejlesztése, mely okvetlenül a gazdaságilag erősebb harczát idezi fel a gazdaságilag gyengébb elemek ellen. De annál veszedelemesebb oly gazdasági tényezőek egyoldalú és természetellenes támogatása, melyek a mozgó tőke szolgálatában nemzetközi célokat szolgálnak. Ezen irány támogatása föl-tán vergődött hatalomra a gyáripár, az alapítások és vállalatok, melyek az internacionális kapitalis segélyével érzékeny csapást mértek gazdasági életünk nemzeti irányban való fejlődésére, melyet nálunk egy erős gazda és kisiparos osztály biztosít.

Lám Németországban eltöröltetvén a bürzén a differenciális játék, a németeknek egy perczig sem okozott aggodalmat a bürzei üzletforgalom csökkenése. A mozgó tőkére mért ezen csapás a mezőgazdaságnak fogja javát szolgálni. Ausztriában is lealdozóban van a nagytőke hatalma. A társadalomból tört elő azon mozgalom, mely gazdasági téren a keresztény elvek uralmát fogja biztosítani. De mi rendíthetetlen bámulói vagyunk a mozgó tőke internacionális sikereinek, mely nemzetünk fentartó elemét fenyegeti egzisztenciájában. Nagy a reményünk, hogy a merkantilisták, lelketlensége végre meg fogja törni az arra hivatott tényezők közönyét és oly intézkedéseknek fogja útját egyengetni, melyek a mozgó tőke gazdasági működését megszabó határok közé fogják szorítani.

Közgazdaság.

* Filoxera ellen való védekezés céljaira szolgáló szénkéneg szállítására használt és az állam által fentartott 16 szénkénegraktárban forgalomban levő vashordók nagy része a hosszas használat következtében megrongálódván, utóbbi időben a szénkéneggel védekezés szőlőbirtokosok igényei kellő gyorsasággal kielégíthetők nem voltak. Ezen a bajon segített, a földmivelésügyi miniszter a képviselőházban tett kijelentésének megfelelően 500—1000 db. új szénkénegvashordó beszerzését határozta el. F. vashordók beszerzésére a miniszter nyílt pályázatot hirdetett, melyre az ajánlatok folyó évi június hó 20-ig nyújthatók be a földmivelésügyi miniszteriumban.

* Gazdasági tudósítás. Ráczalmási levelezőnk jelentése szerint a legutóbbi eszések a szőlő-talajt teljesen átázatták. Bár a tél elején volt olmos eső majdnem két napig jégkéreggel vona be a vesszőket, ezeken mutatkozik is 1/4 részben a vessző szem megvakulása, a mi a szál- és csapomivélés alatt álló szőlőkre elég káros. A múlt évi szüret ritka szép egészséges szőlővel jutalmazta a bortelmeleket, elrothadt szőlővel csupán az erre hajlandó fajokban is gyengén találkoztunk, ezért a nyert borok, kitűnő minőségűek, azoknál a kik október közepén szüreteltünk: természetesen még ott, a hol idejében, ahhoz értelemmel, kellő időben permeteztünk; a termés mennyiségűleg jó közepeszerűnek mondható, ellenben a nem permeteztettek bizony csak savanyú vinkót nyertek, mert a múlt évben itt peronospora eddig nem volt, nagy mértékben uralkodott. Vidékünk a a Duna jobbpartján, Erdőt kezdve Baranyáig húzódo magaslatozon, előtt, a míg a filoxera szőlőinket ki nem pusztította, szegárdi minőségű vörösbort termelt, különösen némely évek termése szegárdi vagy budai néven jött forgalomba. Ma már a környéken, a hol homok találkozik, oda menekültünk egyelőre, a minden oldalról jött sok jótanács és buzdítás folytán munkát és költséget nem kimélve, neki estünk a homoki szőlőtelepítésnek. Ma már annyira nekigrogtunk, hogy ma holnap belefutadunk, mert a sok költséggel és kitartó fáradsággal tett, állított homoki szőlőink terménye itt hever szőlőinkben, a mióta berakták, még borvevőt nem látunk, kisebb korcsmárosok hordóknknt 16—18 frton hordogtják hitelbe. Csupán szüretkor keresték az édes mustot, 13—14 frtért vették, azóta semmit. Most a szőlőoltás divatos, mert ez a természetes folyamánya a szőlészetnek; erre el voltunk készülvé homoki szőlősgazdák, hogy utánunk ez következik, megmentettük számára a hazai fajszőlőket; akkor te szegény homoki bortermelő, a kit addig dédelgették, cizrogattak, elmehtsz lörének, vinkónak csufoit legjobb szállati boraidal, akár már ma is. Az a 850 kiállító megkészserezhető volt még, azzal a 2400 féle borral, ha a költség terhükre nem volna; 120 ezer hektoliter van eladásra bejelentve a kiállításon, de van még négyszáz-ezer be nem jelentett, a mi eladásra várna. Kilitásunk csak ugy lehet jobb eladási forgalmat nyerni, ha a magyar borok a jelen felényi árra visszamennek, mert a termelőnek eladni kell, pénzre lévén szüksége, az új szőlőmunkálatokra az új szüretig a hordó és pinczének kiürülni kell. Hegyközség alakításának is hire jár már községünkben, de nehéz a népet bele vinni, jobb szereti, ha későn, korán, bitangolhat a másén keresztül. Munkás dolgában nem panaszkodhatunk, bár itt vasut épül, többnyire idegen munkásokkal vannak ellátva, így az itteni nép munka nélkül van, napszám 50—60 krajczár a férfiaknak.

* Vetőmagvak. (Saját tudósítónk jelentése.) Budapest, jun. 10. A természetes és mesterséges takarmányok jelenlegi állása rendkívül kedvező, bő hozamra van kilátás, ennek következtében a most vehető takarmányféléknek oly gyenge kereslete, hogy forgalomról alig lehet szó és a heti jegyzések is inkább névleg értendők:

Jegyzések nyersárut: 100 kilonkint Budapestban:	
Vöröshere	35—42 frt
Lúczerba	26—32 frt
Baltacsim	9—9 1/2 frt
Bukkony	6—6 1/2 frt

Nyomatott Számmér Imrénél, Szekesfejérvárott.